ستاری‌فر با اشاره به محدودیت‌های دستیابی به توسعه:

دولت‌ها همیشه دنبال میوه بوده‌اند نه ریشه

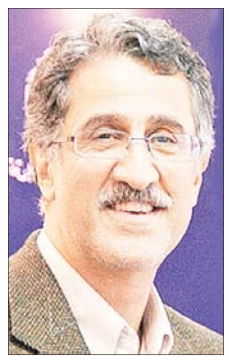

شرق: مشکل اقتصاد ایران ساختاری است. این سخنی است که در دومین همایش ارائه سیاست‌های راهبردی برای خروج از رکود که در اتاق تهران برگزار شد، از سوی سخنرانان مورد تأکید قرار گرفت. محمد هاشم‌پسران، استاد دانشگاه کالیفرنیا و نامزد نوبل اقتصادی ۲۰۱۳ که از طریق ویدئوکنفرانس در این همایش حضور داشت، با نگاهی کلی به اقتصاد ایران هشدار داد که اگر دولت خود را با اصلاحات ساختاری آماده پساتحریم نکند دچار مشکل خواهد شد. این گفته مورد تأکید محمد ستاری‌فر، عضو هیأت علمی دانشگاه علامه طباطبایی و رئیس سابق سازمان برنامه و بودجه کشور و سعید لیلاز، کارشناس اقتصادی، نیز قرار گرفت. در این نشست همچنین مسعود خوانساری، رئیس اتاق تهران و فاطمه مقیمی، منشی هیأت‌رئیسه اتاق تهران، نیز به ایراد سخنرانی پرداختند.

حساب ذخیره ارزی امامزاده نبود
محمد ستاری‌فر، عضو هیأت علمی دانشگاه علامه طباطبایی

ایران در طول ۳۰ سال گذشته نسبت به ظرفیت‌های اقتصادی خود همواره در رکود به سر می‌برده و اکنون تنها رکود حادتر شده است. توسعه ماهیتا چندوجهی است و باید به وجوه آن نگاه شود. مشکل ما در کشور این است که هنر تلفیق تفکرات برای مسئله‌یابی و مسئله‌شناسی به اندازه کافی نداریم. زمانی که در سازمان برنامه حضور داشتم، در بررسی ریشه‌یابی علت عدم توسعه‌یافتگی به جمع‌بندی رسیدیم که اگر بخواهیم در کشور به توسعه برسیم، باید نظام حکمروایی خود را اصلاح کنیم. طبق سند چشم‌انداز ۲۰ ساله، سیاست‌های کلی برنامه چهارم تم اصلاح حاکمیت و جابه‌جایی قدرت داشت. امر توسعه در تمام کشورهای توسعه‌یافته زمانی محقق شده که به شکل شفاف جایگاه دولت و بازار مشخص شده است، برای این مسئله نیز بخش خصوصی باید به میدان بیاید. من به الگوهای اصلاح قیمتی سخت معتقدم و آن را در شرایط موجود لازم می‌دانم، اما کافی نمی‌دانم. البته نظر من همان نظری است که در دعوت بانک جهانی از پیشگامان توسعه مطرح شده بود. همه معتقد بودند که نمی‌توان کار توسعه انجام داد اما اصلاحات قیمتی انجام نداد، اما با اصلاحات قیمتی نمی‌توان توسعه را به معنای کامل کلمه اجرا کرد. پس از جنگ تاکنون اصلاحات قیمتی گسترده‌ای در کشور انجام داده‌ایم. هرچند این رویکرد صحیح بود، اما در نظام حکمروایی و شرایط محیطی کم‌وکاستی‌هایی داشته است.

می‌گویند برای اینکه بخواهیم به توسعه برسیم، باید منابع داشته باشیم، اما تجربه اقتصاددانان در سطح جهان نیز نشان می‌دهد که پیشرفت و توسعه با منابع آغاز نمی‌شود؛ با نظم و سامان و تربیت آدمیان به‌ویژه در حوزه دولت آغاز می‌شود. از سال ۱۳۶۸ تاکنون بسیاری از مواقع دولت با درآمدهای بالایی روبه‌رو بوده، اما چرا باز هم به بحران رسید؟ نمی‌گویم منابع مهم نیست، منابع در کوتاه‌مدت برای توسعه مهم نیست اما در بلندمدت یکی از متغیرهای پیشرفت و توسعه است. رشد پایدار و توسعه و اشتغال و خروج از رکود، به مواردی بیش از منابع نیاز دارد. مشکل اصلی در این است که کیفیت حکمروایی ایران خوب نبوده است که اقتصاد کشور را به این دالان تاریک انداخته است. اگر بتوانیم بازسازی و نوسازی در فرایند تصمیم‌سازی و تصمیم‌گیری کشور که شامل حاکمیت و بخش خصوصی است، داشته باشیم، قطعا می‌توانیم دستاوردهای بهتری داشته باشیم. در همین راستا بررسی‌ها و تحقیقات گسترده‌ای انجام شد که به امضای رهبری هم رسید. در مقابل درآمدها برای اجرای این تصمیم‌های کلی نیز بیش از انتظار به دست آمد. قرار بود برای اجرائی‌کردن برنامه توسعه در آن زمان ۸۵ میلیارد دلار برداشت داشته باشیم و باقی را در حساب ذخیره ارزی محفوظ کنیم. برداشت از این حساب اصول و قواعدی داشت. حساب ذخیره ارزی امامزاده نبود که دورش بپیچیم و بیشتر از آن برداشت کنیم. طی برنامه پنج‌ساله بنا بود این حساب گسترده‌تر و خون آن در رگ‌های بخش خصوصی جاری شود. طبق آن برنامه و چشم‌انداز ۲۰ ساله بنا شد مدیریت سیاسی کشور از مدیریت اقتصادی جدا شود، اما در تعامل با یکدیگر قرار داشته باشند، اما در عمل اجرائی نشد. دستیابی به توسعه مانند درختی است که ساختارهای نهادی، تنه و ریشه آن را تشکیل می‌دهند و متغیرهای کلان اقتصادی مانند رشد اقتصادی و اشتغال نیز میوه‌های آن هستند. در ایران همواره به دنبال میوه بوده‌اند و همواره کمبود منابع را مطرح کرده‌اند، درحالی‌که هرگاه منابع بیشتری داشتیم، وضعیت بدتری را تجربه کردیم. مهم‌ترین مشکل که باید به آن توجه کنیم و اتاق باید به جد در آن احساس مسئولیت کند، اصلاح ساختارهای نهادی است. از طرفی بنابر تجربه کشوری را سراغ ندارم که جابه‌جایی قدرت دولت و بازار به شکل کارامد صورت نگرفته و آن کشور به توسعه‌یافتگی رسیده باشد. چهار ویژگی در شرایط توسعه اقتصادی دارای اهمیت است. پیامدها و میوه‌های اقتصادی نظیر اشتغال، رونق و مهار تورم در گرو فضای نهادی و قانونی همراه با بستر اجرائی و حکمرانی درون سازمان‌هاست. دغدغه‌های سه سده اخیر جوامع بشری در گذار جابه‌جایی قدرت بین دولت و بازار بوده است؛ از این‌رو تعیین چگونگی رابطه بین نهاد قدرت و مردم بسیار حائز اهمیت است و مادامی که با توسعه بخش خصوصی، قدرت دولت را محدود نکنیم به توسعه اقتصادی نخواهیم رسید، چرا که دولت در ۳۰ سال اخیر همیشه با رکود مواجه بوده و دولت به ناحق صاحب درآمدهای نفتی بوده و هست. اکنون نگاه دولت به خود است و نه به بازار و رشد اقتصادی. بخش خصوصی هم نگاهش به دولت است، چراکه هم نفت در دستان اوست و هم اقتدار دارد و همچنین نهادهای مدنی هم نیمه‌جان هستند. تا زمانی‌که بخش خصوصی نگاهش به دولت باشد و نهادهای مدنی نیمه‌جانی از جمله اتاق تهران وجود داشته باشند، نمی‌توان در توسعه پایدار نقش مؤثری ایفا کرد.

> **ستاری‌فر:**
> **قرار بود برای اجرائی‌کردن برنامه توسعه در آن زمان ۸۵ میلیارد دلار برداشت داشته باشیم و باقی را در حساب ذخیره ارزی محفوظ کنیم. برداشت از این حساب اصول و قواعدی داشت. حساب ذخیره ارزی امامزاده نبود که دورش بپیچیم و بیشتر از آن برداشت کنیم**

فروپاشی طرف تقاضا در ایران
سعید لیلاز، کارشناس اقتصادی

امروز یکی از انتقاداتی که به دولت وارد می‌شود، کاهش بیش‌ازحد نرخ تورم است. به نظر می‌رسد ما همیشه تصویر کاملی از اوضاع نداریم. می‌دانیم امروز سیاست‌های پولی دولت انقباضی نیست و رشد ۲۳درصد نقدینگی در اقتصاد رشد بالایی محسوب می‌شود و می‌دانید که چه فشاری در یک دهه اخیر روی طبقات فرودست اجتماعی ایران وارد شده است. درواقع ماهیت بحران اقتصادی در ایران در بسیاری از موارد به‌درستی شناخته نشده است و نامه‌ای که اخیرا از سوی چهار وزیر منتشر شد یکی از نشانه‌های سهم نادرست اقتصادی است.

امروز آماری منتشر شده که نشان می‌دهد مصرف متوسط مواد غذایی در ۱۰ سال گذشته ۲۶ درصد به‌طور متوسط کاهش پیدا کرده است. امروز به‌طور متوسط هر شهروند ایرانی در هر ۱۱ روز یک لیتر شیر مصرف می‌کند. به اعتقاد من ماهیت رکود و بحران اقتصادی در ایران هنوز به‌درستی شناخته نشده است.

نکته اصلی بحران فعلی اقتصاد ایران، فروپاشی طرف تقاضاست. در سال ۱۳۹۰ معادل ۱۱۹ میلیارد صادرات نفتی و صد میلیارد واردات کالا به کشور داشتیم اما ۱۱ درصد قدرت خرید کارگران نسبت به دستمزدشان کاهش پیدا کرده است.

حدس می‌زنم که اکنون صد میلیون مترمربع مسکن شهری بدون‌مشتری داریم که ارزش آن حدود ۲۰۰ هزار میلیارد تومان است. این میزان به این زودی‌ها مصرف نخواهد شد و رونقی را حداقل تا چهار سال آینده ایجاد نخواهد کرد. به نظر من رکود فعلی اولین رکود درون‌زا در اقتصاد ایران است.

اگر تا یک دهه آینده دولت قادر نباشد بدون درآمدهای نفتی اقتصاد را اداره کند، بخش خصوصی در ایران تبدیل به یک معضل می‌شود. در ۲۰ سال گذشته خصوصی‌سازی در ایران یک ژست بوده است اما وضعیت فعلی را باید فرصتی برای بخش خصوصی بدانیم.

ارائه بسته‌های اقتصادی می‌تواند برای شروع حرکت مناسب باشد اما مشکلات ساختاری که در سال‌های اخیر به اقتصاد ایران اضافه شده است با چنین اقداماتی برطرف نمی‌شود و اقتصاد ایران باید از همان راهی که آمده بازگردد.

امیدی که به سرمایه‌گذاری خارجی بسته‌ایم واهی است، چراکه با اوضاع سیاسی فعلی اتفاق نخواهد افتاد. بخش خصوصی باید در این زمینه فعال باشد. مشکل اقتصاد ایران درحال‌حاضر قدرت خرید مردم است. با وجود تلاش‌هایی که در این زمینه صورت گرفته است، قدرت خرید بین ۳۵ تا ۴۰ درصد نسبت به سال ۱۳۸۹ پایین‌تر آمده است. این عنصر اصلی مشکلات اقتصاد امروز ایران است که به‌سادگی قابل رفع نیست و وجود تورم باعث می‌شود اتخاذ سیاست‌های انبساطی به‌راحتی انجام نشود.

بیشتر راه‌حل‌هایی که برای حل مسائل اقتصادی در ایران ارائه می‌شود، راه‌حل‌های سیاسی است تا راه‌حل‌های اقتصادی؛ به‌عنوان نمونه اینکه یارانه‌ها را قطع کنیم یک راه‌حل سیاسی است یا اینکه می‌گویند قیمت حامل‌های انرژی باید افزایش یابد در چارچوب راه‌حل‌های سیاسی است. به اعتقاد من بهترین راه برای شکستن رکود فعلی، مراجعه‌کردن به مردم و بخش خصوصی است. امروز نقطه امید اقتصاد ایران برای خروج از رکود بخش خصوصی است. در بهترین حالت در سال‌های گذشته بین سه تا پنج میلیارد جذب سرمایه‌گذاری خارجی اتفاق افتاده است که بعید به نظر می‌رسد با توافق صورت‌گرفته حتی به وضعیت قبلی برسیم که البته بیشتر این سرمایه‌گذاری‌ها در حوزه نفت، گاز و پتروشیمی خواهد بود. تنها راه نجات اقتصاد ایران از وضعیت فعلی، آزادسازی اقتصادی است؛ آزادسازی‌ای که باید منسجم و همگن باشد. این یک گزینه برای اقتصاد ایران نیست بلکه یک اجبار است.

دولت با پرداخت بدهی‌ها به بخش خصوصی کمک کند
فاطمه مقیمی، منشی هیأت‌رئیسه اتاق تهران

ایجاد رونق در اقتصاد را باید در اصلاح قوانین و مقررات و شفافیت تجارت و سرمایه‌گذاری از طریق راهکاری چون توسعه صادرات غیرنفتی از طریق هدفمندسازی در نرخ واقعی ارز و تنوع‌پذیری صادرات و تأکید بر صادرات محصولاتی با مزیت‌های نسبی و رقابتی چون صنعت پتروشیمی، معدن و صنایع معدنی، صنایع غذایی، شوینده و جلوگیری از قاچاق کالا جست‌وجو کنیم. از طرفی باید تنوع در منابع مالی و کمک به سرمایه‌گذاری خارجی در حوزه تجارت خارجی متصور شویم. دولت سعی می‌کند با کمک به نقدینگی و پرداخت بدهی‌های خود به بخش خصوصی به گردش نقدینگی کمک کند که در این راستا باید در هزینه‌کرد این منابع دقت کافی صورت گیرد. از سویی نرخ بالای سود بانکی نیز باید کاهش یابد، زیرا اشتیاق برای دریافت تسهیلات را کم می‌کند و به‌واقع اعتقاد داریم که دولتمردان سعی دارند با تزریق نقدینگی و افزایش قدرت خرید مردم، کشور را از وضعیت رکود خارج کنند.

هشدار درباره تکرار بحران ارزی سال‌های ۹۰ و ۹۱
مسعود خوانساری، رئیس اتاق بازرگانی تهران

در سال ۹۴، اوضاع اقتصادی کشور اصلا خوب نیست و متأسفانه در شش‌ماهه اول پیش‌بینی رشد منفی را برای اقتصاد داریم و اگرچه در سال گذشته رشد سه‌درصدی را در اقتصاد داشتیم، اما از فصل چهارم سال گذشته، اقتصاد به طرف رکود حرکت کرد و در شش‌ماهه اول نیز به نظر می‌رسد رشد منفی باشد و همچنین پیش‌بینی می‌شود رشد اقتصادی تا پایان سال بین منفی ۰،۵درصد و مثبت ۰،۵درصد باشد. در رابطه با علت‌های این رکود باید به ریخت‌وپاش‌های دو دولت قبل اشاره کرد. با درآمد نفتی بیش از اندازه‌ای که وارد اقتصاد کشور شد و کاهش قیمت نفت در سطح جهان پیش‌بینی می‌شد که تورم و در کنار آن رکود را به دنبال داشته باشیم. در سال ۹۰ تا حدود دومیلیون بشکه نفت صادرات داشتیم با قیمت ۱۰۰ تا ۱۱۰ دلار که در سال ۹۳ پس از تحریم‌ها به یک میلیون بشکه با قیمت هر بشکه ۴۰ دلار رسید که تقریبا می‌توان گفت درآمد سالانه ۱۰۰میلیارددلاری به حداکثر ۲۵میلیارد دلار تقلیل یافت. طبیعتا چون در بودجه سالانه کشور نفت سهم بالایی دارد، پیش‌بینی می‌شد که با کاهش قیمت نفت که از دوره دوم سال گذشته آغاز شد این بحران اقتصادی در کشور پدید بیاید. رکودی که پیش‌بینی می‌شود تا پایان سال نیز ادامه‌دار باشد. با اینکه توافق هسته‌ای نیز صورت گرفت بعید است که اثرات آن را امسال ببینیم و شاید در سال‌های آینده اثرات آن متوجه اقتصاد ایران شود. در کنار آن تسهیلات بانکی نیز نسبت به سال گذشته رقمی حدود ۶۰ تا ۷۰هزار میلیارد تومان کاهش یافته و امیدی بر آن نیست، اما در مقابل هزینه‌های تولید در کشور کماکان باقی است. در شش‌ماه، حدود ۲۹هزار میلیارد تومان دولت، یارانه پرداخت کرده اما در همین مدت حداکثر هشت هزار میلیارد تومان بودجه عمرانی پرداخت شده و بدهی‌های دولت به پیمانکاران و صنایع باقی است. از طرف دیگر قیمت ارز با کاهش نسبت به زمانی‌که دولت تحویل گرفته شده از سه‌هزارو ۶۰۰ تومان به سه‌هزارو ۵۰۰ تومان، که نشان می‌دهد دلار نتوانسته خود را با تورم هماهنگ کند، و این نگرانی وجود دارد که مجددا اتفاقی که در سال‌های ۹۰ و ۹۱ درباره نرخ ارز افتاد، اگر برخورد به‌موقعی صورت نگیرد، تکرار شود و به صنعت و تولید لطمه بزند. دولت برای اینکه هزینه‌های خود را جبران کند روی مالیات بیشتر و هزینه‌های تأمین اجتماعی تمرکز کرده و بر بنگاه‌های اقتصادی فشار وارد کرده و موجب ناکارامدی بنگاه‌ها شده است.

ادامه در صفحه ۵

رشد اندک شاخص در غیاب خودرویی‌ها

علی نیکوگفتار
تحلیلگر بازارهای مالی

رشد بیش از ۱۱۹واحدی شاخص کل در روز گذشته و رسیدن آن به ۶۲ هزارو ۹۲۳ واحد در حالی اتفاق افتاد که اکثر نمادهای تأثیرگذار گروه خودرو مانند ایران‌خودرو، سایپا، پارس‌خودرو و زامیاد به دلیل تعدیل پیش‌بینی درآمدهای‌شان متوقف بودند. سرمایه‌گذاری غدیر هم که به بهانه تصمیم‌گیری برای افزایش سرمایه ۵۰ درصدی در پایان معاملات متوقف شد، توانست با بیش از ۴۵ واحد بیشترین تأثیر مثبت را در رشد شاخص داشته باشد.

در گروه خودرویی، گزارش‌های منتشرشده مهر تأییدی بود بر پیش‌بینی کارشناسان درباره وضعیت نامطلوب این گروه با توجه به شرایط اقتصادی کلان و مشکلات صنعت؛ به‌طوری‌که در گزارش دو خودروساز بزرگ، ایران‌خودرو با تعدیل منفی ۷۴درصدی در سود مواجه شد و سایپا نیز مانند زامیاد و پارس‌خودرو سود پیش‌بینی‌شده خود را به زیان تبدیل کرد. مشخص است حمایت‌های صورت‌گرفته برای کمک به مجموعه خودروسازی و صنایع وابسته در سال‌های گذشته چندان مؤثر نبوده و به شکوفایی مورد انتظار این صنعت منجر نشده است. به نظر می‌رسد مادامی‌که اصلاحات ساختاری با هدف ایجاد بهره‌وری و کارایی در این شرکت‌ها محقق نشود، سیاست‌های مقطعی مانند تحریک تقاضا با اعطای وام خودرو یا اعطای تسهیلات به قطعه‌سازان و دیگر تلاش‌های کم‌اثری از این دست نمی‌توانند کاربرد چندانی در این صنعت داشته باشند.

عنوان شاخص	مقدار	تغییر
کل	۶۲۹۲۳	۱۱۹،۷
شاخص قیمت	۲۴۶۱۸،۸	۴۶،۹
شاخص کل (هم‌وزن)	۹۶۴۰،۹	۹
شاخص قیمت (هم‌وزن)	۸۲۱۱،۲	۷،۶۰
آزاد شناور	۶۹۹۵۰،۹	۱۵۸،۴
۵۰ شرکت بزرگ	۲۵۷۶،۲	۵،۴

در گروه بانکی نیز، که پس از افت روزهای گذشته اندکی جان گرفت، خبرهایی از آمادگی سوییفت برای دسترسی مجدد بانک‌های ایرانی منتشر شده است که می‌تواند در کنار کاهش هزینه‌ها و ریسک معاملات بین‌المللی، درآمد خوبی برای بانک‌ها ایجاد کند. همچنین اجرائی‌شدن بسته ضد رکود دولت در نیمه آبان و افزایش قدرت وام‌دهی به واسطه کاهش ذخیره قانونی، می‌تواند اثرات مثبتی برای شرکت‌های این گروه داشته باشد؛ البته بانکی‌ها از مسئله‌ای به نام بدهی‌های دولتی نیز رنج می‌برند که این بدهی‌ها طبق آمار در سال گذشته به بیش از صدهزار میلیارد تومان رسیده بود و بسیار درخور توجه است. بدهی‌های دولتی به بانک‌ها در سال ۸۹ به دلیل کاهش درآمدهای دولت و ناتوانی در پرداخت یارانه‌ها با افزایش قابل ملاحظه‌ای روبه‌رو شد؛ ولی با روی‌کارآمدن دولت یازدهم از نرخ رشد آن کاسته شده است؛ البته پیش‌بینی‌ها حاکی از این است که سال‌جاری به دلیل افت شدید موجود در قیمت نفت، بدهی‌ها دوباره روند افزایش صعودی را تجربه کند. دراین‌میان، نباید از بدهی‌های بخش خصوصی نیز غافل شد که به دلیل رکود اقتصادی و ناتوانی در بازپرداخت تسهیلات دریافتی، بانک‌ها را با بحران نقدینگی ناشی از نکول وام‌ها مواجه کرده است.

در کل آنچه این روزها اهالی بازار به‌عنوان راهبرد برگزیده‌اند، احتیاط در معامله و انتظار برای بروز اثرات توافق و اجرای سیاست‌های دولت به‌منظور خروج از رکود است. حجم کم معاملات نیز که در روز گذشته فقط ۴۸۱ میلیارد ریال بود گویای همین راهبرد احتیاط و انتظار است.

با کمال تأسف درگذشت همسر و مادرعزیزمان پروانه تفضلی- خلیلی را در وین به آگاهی می رساند . روانش شاد.

خلیلی- تفضلی- ناصری- اسدی پور

ادامه از صفحه اول

چرا اعدام؟

اصلا چرا باید ایشان به خاطر فریاد اعتراض و انتقاد از حکومتی مستبد وارد زندان شود یا به جوخه اعدام سپرده شود؟ حتما قضات اهل سنت، سیره خلفا را برای خود حجت می‌دانند. با مروری بر وقایع زمان رسول‌الله(ص) و خلفای راشدین، مشخص می‌شود مسلمانان تربیت‌یافته در صدر اسلام، در مقابل حکومت احساس مسئولیت می‌کردند و در مقابل کجی‌ها و اشتباهات آنها، اعتراض و آنها را به عدالت و تقوا دعوت می‌کردند. خلاصه آنکه آنان نظارت بر اعمال حکومت را حق خود می‌دانستند. از بین روایات عدیده، این روایت مشهور است که خلیفه دوم، در آغاز خلافت، بر فراز منبر نشست و خطبه مفصلی خواند و گفت: «اگر من از صراط حق و عدالت کج شدم شما مرا راست کنید». یکی از افراد عادی مسلمانان دست به شمشیر برد و فریاد زد: «اگر تو راست نشدی با شمشیر کج مستقیمت می‌سازیم» (طبری، ج۷، ص۲۰۰) یا امام‌حسین(ع) در یکی از خطابه‌های خود از قول پیامبر(ص) چنین می‌فرماید: «ای مردم، پیامبرخدا(ص) فرمود، هر مسلمانی با سلطان مستبدی مواجه شود که حرام خدا را حلال کند و پیمان و عهد الهی را درهم شکند، با سنت و قانون پیامبر(ص) از در مخالفت درآید و در میان بندگان خدا راه گناه و معصیت پیش گیرد، اگر آن فرد در مقابل چنین حاکمی با عمل یا با گفتار اظهار مخالفت نکند، بر خداوند است که این فرد [ساکت] را به عذاب همان طغیانگر گرفتار کند». این سخن پیامبر(ص)، امثال شیخ نمر را مکلف می‌کند تا در برابر سلطانی که جایر می‌پندارند اعتراض کنند تا جوری و جنایتی صورت نگیرد. هر شهروندی در کشور خود باید حقوق مساوی با دیگران داشته باشد. از نگاه اسلام، در حقوق شهروندی شیعه و سنی و مسلمان و غیرمسلمان مطرح نیست. به تعبیر امام علی(ع) «اما اخ لک فی الدین و اما نظیر لک فی‌الخلق/ ای مالک نگاهت به مردم یکسان باشد؛ چراکه مردم یا برادر دینی تواند یا در خلقت با تو مساوی‌اند». کشورهایی که در حقوق شهروندی میان شیعه و سنی و مسلمان و غیرمسلمان فرق می‌گذارند، از دستور اسلام به‌دورند. باید جلوی این شیوه‌های خشونت‌آمیز گرفته شود. از عالمان اهل سنت و مفتیان الازهر انتظار است جلوی این برخوردهای خشن را بگیرند. تحلیلگران سیاسی بر این باورند که گروه‌های خشن و سفاک منطقه از جمله داعش، النصره، القاعده، طالبان و... که به جان عده‌ای مسلمان افتاده‌اند، برآمده از بودجه‌های نفتی عربستان هستند. یقینا روزی این خشونت‌ها، دامن پرورش‌دهنده خود، یعنی عربستان را خواهد گرفت. مفتیان اسلام بدانند سکوت در برابر این سیاست‌های خشن؛ ازجمله اعدام یک روحانی معترض، یعنی شیخ نمر در عربستان، جز اینکه اسلام را بدنام و جوانان را از اسلام گریزان کند نتیجه دیگری ندارد. پس برعهده علمای اسلام و نیز برعهده کشورهای مدافع حقوق‌بشر و کمیسیون حقوق‌بشر سازمان ملل متحد است که جلوی اجرای این حکم را بگیرند. در غیر این صورت، مسئول عواقب اعدام شیخ نمر فقط حاکمان سعودی نخواهند بود؛ چراکه «الراضی بفعل قوم، کالداخل فیه معهم/ کسی که به فعل قومی راضی باشد، همانند یکی از عاملین آن فعل است».

فلسطین در آتش اختلافات اسلامی

گسترش شهرک‌سازی، احداث جاده در اراضی فلسطینیان، تخریب خانه و مزارع آنان و مهم‌تر از همه وضع مقررات سخت‌گیرانه حرکت و جابه‌جایی فلسطینیان، عملا مردم فلسطین را در دو اردوگاه تحت امر اسرائیل؛ کرانه‌باختری رود اردن و باریکه غزه محصور کرده است. چند روز قبل سه فلسطینی در اراضی اشغالی به ضرب گلوله به شهادت رسیدند. فاضل قاسمی، جوان ۱۸ساله فلسطینی، در نزدیکی جبرون به ضرب گلوله شهرک‌نشینان اسرائیلی به شهادت رسید. کشتن فلسطینیان به دست مردم عادی اسرائیل به بهانه حمله با چاقو، ترفند جدیدی است که تا امروز ۵۷ نفر از فلسطینیان را به شهادت رسانده است. اکثر این ۵۷ نفر را به بهانه حمل چاقو یا حمله با چاقو هدف قرار دادند. بحران فلسطین در سایه ازهم‌پاشیدگی کشورهای عربی می‌رود آتش انتفاضه جدیدی را در سرزمین‌های اشغالی شعله‌ور کند. کشورهای اسلامی به‌ویژه اعراب، ظاهرا رسالت تاریخی خود را در برخورد با اسرائیل حتی در مجامع جهانی از دست داده‌اند. آیا کشتار حدود ۶۰ فلسطینی کافی نیست تا حداقل سازمان همکاری‌های اسلامی جلسه‌ای اضطراری داشته باشد یا از شورای امنیت درخواست شود تشکیل جلسه دهد؟ فلسطینیان فراموش‌شدگانی هستند که در آتش اختلاف‌افکنی برخی کشورهای اسلامی، به مسلخ برده می‌شوند.

ارز و طلا

دلار به ۳هزارو ۵۰۰ تومان میخ شد

● **شرق:** دلار باز هم خود را به سه‌هزارو ۵۰۰ تومان رساند. بازار آزاد تهران دیروز بعد از چند روز نیمه‌تعطیلی فعالیت روزانه خود را از سر گرفت و دلار هم در همین اثنا خود را به سه‌هزارو ۵۰۰ تومان رساند؛ درحالی‌که روند روبه‌رشد این ارز در روز دوشنبه چندان قابل اتکا نبود. دلار روز دوشنبه خود را به سه‌هزارو ۴۸۳ تومان رساند و با همین نرخ هم به معاملات خود پایان داد. دیروز هم با افزایش ۱۷تومانی خود را به سه‌هزارو ۵۰۰ تومان رساند. از ابتدای سال جاری تاکنون، این چندمین باری است که دلار خود را به این رکورد قیمتی می‌رساند و بعد با دخالت بانک مرکزی روند نزولی را می‌پیماید.

سایر ارزها هم در مقایسه با روز دوشنبه خود را بالا کشیدند و تقریبا از سه تومان تا ۲۵ تومان افزایش قیمت داشتند. اونس جهانی طلا هم دیروز نوسان چندانی نداشت و در مقایسه با آخر وقت بازار دوشنبه، تنها یک دلار گران‌تر شد. بااین‌حال، قیمت انواع سکه در بازار تهران افزایشی شد. به نظر می‌رسد افزایش قیمت سکه زیر سایه افزایش قیمت دلار بوده است. در مجموع، انواع سکه حدود سه هزار تومان افزایش قیمت داشتند و سکه‌های کوچک‌تر نسبت به سکه‌های بزرگ‌تر نوسان قیمتی کمتری داشتند. درحالی‌که نشست دوروزه فدرال‌رزرو آمریکا در روز سه‌شنبه آغاز به کار خواهد کرد و سرمایه‌گذاران بین‌المللی منتظر اعلام نتایج این نشست هستند، قیمت جهانی طلا در مبادلات دیروز و در لحظه نگارش این گزارش با تغییر چندانی روبه‌رو نشد. کاهش ارزش دلار آمریکا در روزهای اخیر تأثیر زیادی بر افزایش نسبی قیمت طلا داشته است. انتشار آمارهای ناامیدکننده درباره فروش مسکن در بازار آمریکا در ماه سپتامبر، تأثیر زیادی بر ادامه روند نزولی ارزش دلار داشته است. انتشار آمارهای ضدونقیض درباره وضعیت اقتصادی آمریکا بیش‌ازپیش نتایج نشست فدرال‌رزرو را با ابهام روبه‌رو کرده است. بسیاری از کارشناسان اقتصادی و سرمایه‌گذاران بین‌المللی بر این باورند فدرال‌رزرو در پایان نشست آتی خود نرخ بهره را بدون تغییر حفظ خواهد کرد. جیمز استیل، تحلیلگر ارشد مؤسسه مالی اچ‌اس‌بی‌سی تأکید کرد: قیمت طلا تحت تأثیر کاهش ارزش دلار و آمارهای ضعیف اقتصادی آمریکا به ثبات نسبی رسیده است. برخی نگرانی‌ها از اوضاع اقتصادی آمریکا، موجب شده قیمت طلا بار دیگر نفس بکشد.

ارز *	قیمت(تومان)	تغییر
دلار آمریکا	۳۵۰۰	⇧
یورو	۳۸۹۰	⇧
پوند	۵۳۴۵	⇧
درهم	۹۵۰	⇧

طلاو سکه *	قیمت	تغییر
طرح جدید	۹۴۶۰۰۰	⇧
طرح قدیم	۹۴۵۰۰۰	⇧
نیم	۴۷۳۰۰۰	⇧
ربع	۲۵۰۰۰۰	⇧
گرمی	۱۷۰۰۰۰	⇧
گرم ۱۸ عیار	۹۶۱۷۴	⇧
اونس * (دلار)	۱۱۶۷	⇧

خبر

دبیرکل کانون عالی انجمن‌های صنفی کارگران:

هزینه زندگی کارگران ۳۰ درصد بیشتر شد

● **تسنیم:** دبیرکل کانون عالی انجمن‌های صنفی کارگران کشور با اشاره به اینکه هزینه کارگران نسبت به سال گذشته ۳۰ درصد افزایش یافته است، گفت: سبد رونق اقتصادی دولت بدون همکاری بانک‌ها ضمانت اجرائی ندارد، بانک‌ها تولیدمحور نیستند. هادی ابوی درباره وضعیت معیشتی کارگران گفت: اینکه دولت اعلام کرده نرخ تورم کاهش یافته در کلیات موردقبول است؛ اگر نگاهی به سبد معیشتی کارگران بیندازیم، خواهیم دید که هزینه‌های خانوارهای کارگری افزایش یافته است.

امارات: نمی‌توان اجازه داد قیمت نفت ۵۰ دلار بماند

● **ایسنا:** وزیر اقتصاد امارات متحده عربی گفت: سطح قیمت ۸۰ دلار برای هر بشکه نفت یک قیمت ایده‌آل به حساب می‌آید، چراکه اقتصاد جهانی به سمت رشد بیشتری حرکت می‌کند. به گزارش رویترز، سلطان بن سعید المنصوری وزیر اقتصاد امارات افزود: جهان نمی‌تواند اجازه دهد که قیمت نفت در سطوح کنونی ۵۰ دلار در هر بشکه نفت برنت باقی بماند. انتظار می‌رود اقتصاد جهانی در نیمه دوم ۲۰۱۶ ارتقا پیدا کند.

زنگنه: مدیران نفتی ۱۰ سال جوان‌تر می‌شوند

● **مهر:** بیژن زنگنه وزیر نفت با بیان اینکه میانگین سنی مدیران در ایران باید دو تا سه سال آینده ۱۰ سال کاهش یابد، گفت: سن مناسب برای تصدی پست وزارت ۴۰ سال است.